

Opdrachtformulering integrale visie binnenstad Steenwijk

Concept 1 december 2014
Gemeente Steenwijkerland
Steenwijk Vestingstad
Vereniging Bewoners Centrum Steenwijk

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
	1.1 aanleiding.....	2
	1.2 het proces tot nu toe.....	2
2	Doelstelling en integrale opdracht.....	3
	2.1 inleiding.....	3
	2.2 Vestingstad leidend.....	3
	2.3 opdrachtformulering en resultaat.....	3
3	Begrenzing.....	4
4	Thema's.....	4
5	Organisatie.....	6
6	Financiën	6
7	Tijdpad.....	6

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding*

Binnensteden, ook die van Steenwijk, staan in de (politieke, maatschappelijke) belangstelling. Niet alleen is het een belangrijke bron voor werkgelegenheid, maar ook een plek waar veel mensen samenkomen. Veel meer dan sommige andere gebieden, zoals bijvoorbeeld bedrijventerreinen, voelen we ons verbonden met 'onze' winkelstraat of binnenstad en hebben we een mening over de toekomst ervan.

Winkelgebieden zijn de ruggengraat van binnensteden. Ze huisvesten de dagelijkse voorzieningen en fungeren als woon-, werk- en ontmoetingsplek en vormen daarmee het kloppend hart van de stad. Op dit moment zijn onze winkelgebieden en dus onze binnensteden in hoog tempo aan het veranderen. Een samenloop en versnelling van economische, technologische, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen zorgt ervoor dat we anders gaan winkelen. Dat wordt steeds zichtbaarder en merkbaarder in winkelgebieden: het economisch functioneren van winkelgebieden staat onder druk. De oplopende winkelleegstand en daarmee de verpaupering is daar slechts één (zichtbaar) aspect van. De maatschappelijke en politieke betekenis van winkelgebieden zorgt voor een hoge urgentie om deze gebieden vitaal te houden. De diverse partijen en belangen maakt het ingrijpen in deze gebieden uitdagend. Om een antwoord te hebben op de diverse ontwikkelingen wordt de roep om een visie op het centrum van Steenwijk dan ook luider. Niet alleen bij de politiek, ondernemers, maar zeker ook bij bewoners. Immers de leefbaarheid en het woon- en verblijfsklimaat spelen tegen de achtergrond van de geduide ontwikkelingen een belangrijke rol. Het belang van het versterken van de binnenstad is onderkend door het college en maakt een prominent onderdeel uit van het collegeprogramma "Verantwoord anders".

1.2 *Het proces tot nu toe*

Zowel bij ondernemers (verenigd in Steenwijk Vestingstad) en bij bewoners wordt de noodzaak gevoeld om, gezien de ontwikkelingen in de binnenstad, te komen met een visie op de binnenstad om de (toekomstige) problemen het hoofd te kunnen bieden.

Met ondernemers en bewoners (verenigd in de Vereniging bewoners Centrum Steenwijk) zijn gesprekken gevoerd over de op te stellen visie op de binnenstad. Centraal hierbij was het formuleren van een opdracht voor de integrale visie. M.a.w. waar moet de visie over gaan (thema's, begrenzing, doel, resultaten enz.). De gemeente heeft van de ondernemers en bewoners het vertrouwen gekregen om deze opdrachtformulering, uiteraard in nauwe samenwerking, op te stellen. Omwille van het behoud van draagvlak en integraliteit is hier tijd en ruimte voor genomen. Zo zijn er op ambtelijk niveau 3 gesprekken gevoerd met zowel een vertegenwoordiging van het bestuur van Steenwijk Vestingstad en de Vereniging Bewoners Centrum Steenwijk. Het eerste gesprek stond m.n. in het teken van de houding en samenwerking t.o.v. de op te stellen visie. Het tweede gesprek richtte zich op een inhoudelijke verdieping van de onderwerpen/thema's en de formulering van de opdracht. De derde bijeenkomst was een plenaire bijeenkomst met bewoners én ondernemers. In deze laatste bijeenkomst is de concept-opdracht besproken en vastgesteld. Dit heeft geleid tot dit document, dat ook door het college van B&W dient te worden vastgesteld.

2 Doelstelling en integrale opdracht

2.1 Inleiding

Het opstellen van een plan voor Steenwijk is niet nieuw. In het (recente) verleden is een aantal plannen en visies vastgesteld en (geheel of gedeeltelijk) uitgevoerd, allen met een gemeenschappelijk doel: het verder versterken van het centrum van Steenwijk. Het accent lag hierbij m.n. op ruimtelijke investeringsprojecten en structuurversterking vanuit een sectorale benadering. De BRO visie uit 2008 “naar een sterkere binnenstad” ging m.n. in op het aantal toe te voegen m2 detailhandel en het parkeervraagstuk. Ook het in 2011 opgestelde uitvoeringsprogramma “compleet en compacte stad” was sectoraal georiënteerd en uitvoeringsgericht. De situatie vraagt echter om een integrale visie. Het vernieuwende nu is juist de integraliteit, vergelijkbaar met het proces tijdens het Stadsplan 2000. Dat plan gaf een lange termijn visie met uitvoeringsagenda voor de stad. We willen juist gebruik maken van het draagvlak en de gevoelde noodzaak om nu deze integrale visie op te stelen.

2.2 Vestingstad leidend

Cruciaal bij de op te stellen visie is de identiteit van de binnenstad, ofwel je DNA. Naast de vraag ‘wie ben je als stad’ is het ook van belang te vernemen hoe je wordt gezien, ofwel wat is je imago. Alhoewel de identiteit van Steenwijk als vestingstad zich zo langzamerhand meer begint te tonen, laat dit in fysieke zin te wensen over. Steenwijk heeft weliswaar een turbulente geschiedenis, die in de vorm van de stadswallen en het historische stratenpatroon zichtbaar zijn, maar een gemiddelde toerist of bezoeker merkt daar (te)weinig van. Wel wordt het begrip vestingstad meer gebruikt. Zo is de Handelsvereniging Steenwijk (in het kader van de BIZ) getransformeerd tot Stichting Steenwijk Vestingstad en de traditionele midweekfeesten herbenaemd tot vestingfeesten. Bij het begrip vestingstad zijn sfeer, beleving, authenticiteit, historie, nostalgie, cultuur en compact centrale begrippen.

2.3 Opdrachtformulering en resultaat

Het doel is het opstellen van een integrale visie, met vestingstad als het leidend thema, gericht op het realiseren van een aantrekkelijke binnenstad voor ondernemers, bewoners en bezoekers.

Accenten daarbinnen zijn:

- het versterken van het economisch potentieel (streekfunctie/winkels / horeca)
- het versterken van het recreatief / toeristisch potentieel, inclusief het ‘aanboren van nieuwe doelgroepen’.
- het realiseren van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving en verblijfsgebied.

Het resultaat kan als volgt worden gedefinieerd:

Een gedragen integrale visie met richtinggevende uitgangspunten voor een concreet uitvoeringsprogramma voor de korte en langere termijn, waar ondernemers, bewoners, investeerders en gemeente mee aan de slag kunnen.

3 Begrenzing

De visie op de binnenstad zal zich primair richten op het gebied binnen de stadswal. Dit gebied staat echter in directe invloedssfeer met het omliggend gebied, zoals bijvoorbeeld het Steenwijkerdiep en de stationsomgeving (als entree). Er wordt m.a.w. wel een relatie gelegd met de omgeving, echter zonder daarbij specifieke richtinggevende uitspraken te doen over deze aangrenzende gebieden. Het Steenwijkerdiep is als apart project benoemd en kent z'n eigen dynamiek en partners. Bij de inrichting van het Steenwijkerdiep zal zeker een relatie worden gelegd met de binnenstad. Vanwege deze begrenzing is het geen centrumvisie maar kan worden gesproken over een visie op de binnenstad van Steenwijk.

4 Thema's

Zoals in hoofdstuk 2 is genoemd is er draagvlak om het begrip vestingstad als leidend thema neer te zetten. Onderstaand wordt ingegaan op een aantal thema's die door gemeente, ondernemers en bewoners zijn genoemd. De thema's worden in willekeurige volgorde kort (maar niet uitputtend) toegelicht. Beseft wordt dat de thema's onderling gerelateerd zijn.

Detailhandel

De detailhandel in de binnenstad staat onder druk. Branchering, locatie, structuur, routing zijn hierbij aandachtspunten. Ook de eerdere genoemde uitgangspunten compleet en compact zullen hier nader in worden uitgewerkt. Een van de bouwstenen om te komen tot een aantrekkelijk centrum is het realiseren van een compleet aanbod. In het centrumgebied van Steenwijk zijn nog niet alle formules aanwezig die je zou verwachten in vergelijking met steden van gelijke omvang. Van groot belang hierbij is welke functies passen bij het karakter en de uitstraling van de stad. Grote formules en/of kleine zelfstandige winkeliers met een gevarieerd assortiment

Leegstand

De leegstand is zichtbaar en loopt op in de binnenstad. De leegstand is relatief hoog. In opdracht van de Kamer van Koophandel is in 2013 de leegstand onderzocht. Het percentage leegstand in het centrum van Steenwijk ligt met 13,4% boven het landelijk gemiddelde (10,4%). Het invullen van deze panden (tijdelijk, dan wel structureel) en/of transformatie is een belangrijk onderdeel van dit thema. Nagegaan zal worden of het instrument stedelijke herverkaveling kan worden ingezet om de leegstand te verminderen en te komen tot een compact centrum. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van een eerder opgestelde projectvoorstel¹. Verder zal bij de uitwerking ook gebruik worden gemaakt van de ervaringen in het land en het bijzonder in Overijssel. Ook zal het aanbod van de Rijksdienst, dat heeft aangeboden hierin een rol te kunnen vervullen, worden betrokken. Dit voornemen wordt door het college van B&W bestuurlijk gedragen.

Bereikbaarheid (parkeren, verkeer, routing enz).

Bereikbaarheid is een belangrijk thema dat leeft bij ondernemers én bewoners. Bewoners ontwikkelen momenteel reeds plannen omtrent de bereikbaarheid en routing. Deze plannen zullen ook zeker worden betrokken en integraal worden beoordeeld om te komen tot een voor alle

¹ Het projectvoorstel stedelijke herverkaveling is in samenwerking met Steenwijk Vestingstad, gemeente, Adviesbureau PAS en het kadaster opgesteld in het kader van een subsidieregeling leegstand van de provincie Overijssel. Dit voorstel is niet in aanmerking gekomen voor subsidie.

partijen optimale situatie. Het effect van het opheffen van het betaald parkeren verdient binnen dit thema zeker aandacht.

Wonen

De binnenstad is een gebied waar wordt gewoond. Naast de woonwensen van de huidige bewoners, richt dit thema zich ook op het verkennen en ontwikkelen van mogelijkheden voor nieuwe woningen en doelgroepen. Het stimuleren van wonen in de binnenstad is bij uitstek een onderwerp dat ook met marktpartijen en woningbouwcorporaties en met individuele eigenaren ter hand zal worden genomen. In vele gevallen is maatwerk vereist.

Horeca

Horeca zorgt voor een levendige stad. De functie van horeca als integraal onderdeel van het winkelgebied is steeds belangrijker geworden. Het is onlosmakelijk verbonden met recreatief winkelen. Goede daghorecavoorzieningen dragen tevens bij aan het verlengen van de verblijfsduur en daarmee indirect aan het verhogen van de bestedingen door bezoekers. De horeca verhoogt de sfeer en de levendigheid in het centrumgebied en dat is weer essentieel voor het funshoppen. Vraag is echter welke horeca willen we stimuleren en waar. Al eerder in het document "compleet en compact" is gesteld dat de Markt dé plek is waar de passantenstromen bij elkaar komen. Een uitbreiding van de horeca zal de Markt verder versterken.

Schoon, heel en veilig

Een schone, hele en veilige stad is voor zowel ondernemers als bewoners van belang. Het komt de aantrekkelijkheid van de binnenstad ten goede.

Sfeer & beleving (verblijfsklimaat) en groen

Sfeer, uitstraling en beleving worden belangrijke factoren voor binnenstadsbezoek. Het gaat dan om o.a. beeldkwaliteit, uitstraling van panden en de openbare ruimte die de beleving van de binnenstad vergroten. Een bijzondere positie neemt de Markt in. Voorafgaand aan de inrichting zal dan zeker de vraag aan de orde komen waar de Markt voor staat.

De uitwerking in van dit thema is deelprojecten en activiteiten is veelbelovend. De gesprekken met ondernemers en bewoners leveren hier veel informatie op.

Historie

Nauw verwant met sfeer en beleving is de historie. Zoals aangegeven biedt Steenwijk hiervoor goede uitgangspunten. Inzet is dan ook om de historie van de vestingstad nader uit te bouwen. V

Recreatie & Toerisme / vrijetijdseconomie

Steenwijk heeft van oudsher een streekfunctie. Echter als gevolg van maatschappelijke, economische en technische ontwikkelingen staat het verzorgingsgebied onder druk. Consumenten in de regio hebben alternatieven die goed bereikbaar zijn en het effect van internet is merkbaar. Potentie ligt er in het 'aanboren' van het toeristisch, recreatief segment. Vanuit het gegeven dat Giethoorn (en het Nationaal Park) publiekstrekkingen zijn, liggen er kansen om Steenwijk Vestingstad te profileren.

Evenementen

In de binnenstad worden tal van evenementen georganiseerd. Passend bij het thema vestingstad zullen de kansen, (on)mogelijkheden worden verkend. Een spannend thema, mede gezien de vele (wellicht) strijdige belangen die bij de uitwerking kunnen gaan spelen. Aangezien zowel bewoners

en ondernemers hebben aangegeven dit thema belangrijk te vinden, gaan we gezamenlijk deze uitdaging aan.

City marketing

Het 'product' Steenwijk Vestingstad zal in de markt gezet moeten worden om te kunnen profiteren van de aan te boren toeristenstroom. Binnen dit thema zullen bijvoorbeeld de doelgroepen verkend worden waarop je je richt. Ook zal ingegaan worden op de wijze waarop dit wordt vormgegeven, alsmede de organisatie daarvan.

5 Organisatie en werkwijze

In de binnenstad worden tegelijkertijd publieke en private belangen behartigd en zijn vaak gebiedsspecifieke, integrale oplossingen nodig die samenwerking vereisen.

Vanuit het gegeven dat er in de loop der jaren vele visies en plannen zijn ontwikkeld, in combinatie met het verkregen draagvlak voor het begrip vestingstad, wordt voorgesteld het proces bottum up aan te pakken. Dat betekent ook dat deze opdracht tot het opstellen van een integrale visie gezamenlijk met de partijen wordt gedaan en vooralsnog niet aan een externe partij wordt uitgezet.

Voor wat betreft de organisatie wordt het volgende voorgesteld:

Stuurgroep (bestuurlijk). De stuurgroep stuurt op de samenhang in relatie tot het leidend thema en bewaakt de integrale kwaliteit.

De stuurgroep wordt gevormd door de gemeente Steenwijkerland (wethouder binnenstad, Wim Brus als voorzitter), aangevuld met 2 leden vanuit Steenwijk Vestingstad en 1 vanuit de Vereniging Bewoners Steenwijk.

Verder wordt een projectgroep voorgesteld, waarin zowel gemeente, bewoners als ondernemers zijn vertegenwoordigd. Zij coördineert en zet de werkzaamheden uit bij de diverse op te richten werkgroepen.

Er kunnen werkgroepen worden opgericht voor diverse thema's. De werkgroepen kennen ook een samenstelling vanuit de gemeente (ambtelijk), ondernemers en bewoners. Tevens wordt de mogelijkheid geboden om experts in te schakelen op specifieke onderdelen en of thema's.

6 Financiën

Bij het opstellen van de visie en bijbehorende uitvoeringsagenda zullen nadere financiële voorstellen worden gedaan, waarbij ook een beroep zal worden gedaan op provinciale middelen en middelen van derden.

7 Tijdpad

Onderstaand een tijdpad:

-	Opstellen van opdrachtformulering	okt/nov. 2014
-	Draagvlak goedkeuring opdrachtformulering	nov. 2014
-	Besluitvorming opdrachtformulering	dec. 2014